

No. 710.

D E H O O G E R A A D D E R N E D E R L A N D E N ,

Gezien de beroepschriften van den Minister van Financiën tegen de uitspraken van den raad van beroep voor de Directe Belastingen te Alkmaar de datis 18 April 1921 en 2 Mei 1921, beiden betrekking hebbende op den aanslag in de oorlogswinstbelasting over 1917 van de Naamlooze Vennootschap X te Z;

Gezien de stukken;

Gelet op de schriftelijke conclusie van den Advocaat-Generaal Ledeboer, namens den Procureur-Generaal, strekkende tot niet-ontvankelijkverklaring van den Minister van Financiën in zijn beroep tegen de uitspraak van 18 April 1921 en verwerping van het beroep gericht tegen de uitspraak van 2 Mei 1921;

Overwegende, dat ten deze feitelijk vaststaat: dat de belanghebbende voor het jaar 1917 is aangeslagen in de oorlogswinstbelasting voor *f* 8.040 berekend over *f* 15.461, tegen welken aanslag zij vruchteloos een bezwaarschrift heeft ingediend bij den inspecteur der directe belastingen te Y;

dat zij tegen diens beschikking van 20 November 1920 in beroep is gekomen bij den Raad van Beroep, onder meer aanvoerende dat, hoewel zij volgens hare becijferingen een oorlogswinst zou hebben gemaakt van *f* 4.900, zij toch wel kan medegaan met den rijksaccountant, die de oorlogswinst op *f* 5.400 zou hebben becijferd;

dat de inspecteur haar echter ten onrechte naar een hooger bedrag heeft aangeslagen en geheel zonder grond, met toepassing van art. 42, 3de lid, der Wet op de Oorlogswinstbelasting 1916 de belasting met honderd ten honderd heeft verhoogd;

dat toch van een door haar niet volledig voldoen van de haar in het 2de lid van dit artikel opgelegde verplichting, om inzage te verleen van hare boeken, geen sprake is geweest, terwijl zij, ter verdediging dezer zienswijze, meerdere argumenten heeft aangevoerd;

Overwegende dat de Raad van Beroep hierop bij uitspraak van 18 April 1921, zonder op de door belanghebbende aangevoerde argumenten nader in te gaan, heeft overwogen:

"dat onder meer aan appellante, door een daartoe aangewezen rijksaccountant, is verzocht vertooning van het zoogenaamde deposito-boek en appellante hiertoe wel is overgegaan, maar geweigerd heeft toe te laten, dat door dien rijksaccountant aantekeningen uit dit boek werden gemaakt, zoodat door appellante aan de verplichtingen haar opgelegd bij artikel 42 niet volledig is voldaan, daar zij tegen het maken van aantekeningen geen bezwaar had te maken;

dat derhalve ingevolge artikel 52 der Wet de aanslag door den Raad moet worden gehandhaafd, tenzij hem blijkt, dat en in hoeverre hij onjuist is;

dat ter beoordeeling van de vraag of en in hoeverre de aanslag onjuist is, het onderzoek niet volledig is geweest, maar de Raad van zijn kant een boekenonderzoek behoort te doen plaats hebben, - waarop de belanghebbende is gelast aan den Raad inzage te geven van hare boeken en bescheiden;

Overwegende dat de raad den 2den Mei 1921 een tweede uitspraak heeft gedaan, waarin, na herinnering aan hetgeen bij „interlocutoire uitspraak” was bevolen, wordt overwogen: "dat appellante hieraan heeft voldaan en bij dit onderzoek gebleken is, dat het bedrag der deposito's voorkomende in het deposito-boek gelijk was aan dat, voorkomende op de balans, terwijl alle bedragen werkelijk deposito-rekeningen waren en daarin geen posten voorkwamen betrekking hebbende op onpersoonlijke rekeningen;

dat de verdere posten aan den Raad geene aanleiding gaven tot beperking;

dat derhalve de balans, zooals die door appellante werd ingediend en goedgekeurd, juist is, en dus de opgelegde verhooging zoowel als de volgens art. 42 opgelegde dubbele aanslag ten onrechte heeft plaats gehad"; en vervolgens beslist: "dat de oorlogswinst van appellante in het jaar 1917 niet hooger is geweest dan vijfduizend vierhonderd gulden";

Overwegende dat de Minister van Financiën tegen de uitspraak van 18 April 1921 heeft aangevoerd het navolgende middel van cassatie:

Verkeerde toepassing van de artikelen 13 en 16 van de wet van 19 December 1914 (Staatsblad no. 564), door bij interlocutoire uitspraak appellante te gelasten aan den Raad inzage te geven van hare boeken en bescheiden, wordende tot toelichting van dit middel aangevoerd, dat uit de redactie der voormelde

artikelen blijkt, dat de Raad het recht mist eene interlocutoire uitspraak te wijzen, terwijl de Minister vervolgens cassatieberoep heeft ingesteld tegen de uitspraak van 2 Mei 1921, als cassatiemiddel voorstellende:

Schending van artikel 42 van de Wet op de Oorlogswinstbelasting 1916, door te overwegen, dat de volgens artikel 42 opgelegde dubbele aanslag ten onrechte heeft plaats gehad;

dat tot toelichting van dit middel is aangevoerd, dat het vaststaat, dat de directie, toen de accountant aantekeningen maakte van de deposito's en creditsaldo's, er zich tegen verzette, dat het begonnen boekonderzoek verder werd voort gezet, hetwelk zou blijken uit de interlocutoire uitspraak;

dat uit dit vastgestelde volgt, dat de verhooging terecht is opgelegd, en de omstandigheid, dat de aangeslagene achterna inzage van boeken aan den Raad heeft gegeven, de toepasselijkheid van art. 42 niet kan uitsluiten;

Overwegende dat de Hooge Raad het gewenscht acht de beide cassatieberoepen, die betrekking hebben op denzelfden aanslag, bij één arrest te behandelen;

Overwegende omtrent het eerste cassatieberoep:

dat in de toelichting van het middel er terecht op is gewezen, dat blijkens de redactie der artikelen 13 en 16 der wet van 19 December 1914 (Staatsblad no. 564), deze wet wanneer zij het woord uitspraken bezigt, slechts bedoelt einduitspraken, zoodat interlocutoire uitspraken van Raden van Beroep in die wet niet bekend zijn;

dat dit echter niet medebrengt, dat, wanneer door een Raad van Beroep het verleen van inzage van boeken en bescheiden wordt bevolen, dit enkel zou mogen geschieden bij een bevel en niet ook bij eene gemotiveerde beschikking, maar dat dit het karakter dier beschikking niet verandert, zoodat, waar alleen tegen einduitspraken als bedoeld in artikel 16, bij artikel 18 beroep van cassatie wordt toegestaan, tegen de uitspraak van 18 April 1921, die niets anders is dan zulk eene beschikking, geen beroep van cassatie openstaat;

dat mitsdien de Minister van Financiën in zijn beroep tegen deze uitspraak niet-ontvankelijk zal moeten worden verklaard;

Overwegende wat betreft het beroep van cassatie ingesteld tegen de uitspraak van 2 Mei 1921:

dat uit de niet zeer duidelijk geredigeerde uitspraak valt op te maken, dat de raad van beroep artikel 42, 3de lid, der Wet op de Oorlogswinstbelasting 1916 ten deze *niet* toepasselijk heeft geacht, omdat de belanghebbende heeft voldaan aan het hem krachtens artikel 52 der wet door den Raad van Beroep gegeven bevel om van zijne boeken en bescheiden aan dat College inzage te verleen, doch dat de Raad, aldus beslissende, artikel 52 onjuist heeft toegepast;

dat toch een Raad van Beroep, die het verleen van inzage van boeken en bescheiden heeft bevolen, zoo hij uit de hem alsdan ter inzage verstrekte stukken de overtuiging heeft gekregen, dat een opgelegde aanslag te hoog is, bevoegd is dien aanslag terug te brengen tot het juiste bedrag, casu quo te bevelen, dat geen aanslag zal worden opgelegd, maar dat dit nog niet medebrengt, dat de straf, die ingevolge artikel 42, 3de Lid intreedt, zoo aan het bevel bedoeld in het 2de lid van dit artikel ten onrechte niet is voldaan, zoude ophouden te bestaan;

dat het enkele gevolg van het terugbrengen van den aanslag is, dat de verhooging der belasting met honderd ten honderd over een lager bedrag zal plaats grijpen of, zoo geen aanslag wordt opgelegd, achterwege blijft, maar dat, waar de wet dit niet met zooveel woorden voorschrijft, niet kan worden aangenomen, dat de in artikel 42, 3de lid gestelde straf op het onrechtmatig belemmeren der administratie in het opleggen van een juist aanslag, zou ophouden te bestaan, enkel en alleen omdat later aan een door eene andere autoriteit gegeven bevel wel wordt voldaan;

Overwegende dat hieruit echter niet volgt, dat in het onderhavig geval artikel 42, 3de lid toepassing moet erlangen;

dat onder het verleen van inzage van boeken en bescheiden redelijker wijze is begrepen het toelaten, dat daaruit uittreksels worden gemaakt, of zoo noodig afschrift wordt genomen en dat, waar de wet hieromtrent geen onderscheid maakt, alle boeken waarvan inzage wordt verlangd, ook ter inzage moeten worden gegeven, onafhankelijk of de wet al dan niet het houden dier boeken heeft voorgeschreven, doch dat artikel 42, 2de lid geenszins aan den Inspecteur of den bij artikel 65 bedoelden deskundige het recht verleent om inzage te verlangen van alle boeken zonder onderscheid en onafhankelijk van het doel, dat zij met die inzage beoogen;

dat toch artikel 42 spreekt van boeken of andere bescheiden, die tot staving van de aangifte of van nadere beweringen van den aangever „kunnen dienen”,

zoodat alleen wanneer men zich daaromtrent licht wenscht te verschaffen en de boeken of bescheiden daartoe moeten dienen, de inzage mag worden gevorderd en moet worden verstrekt;

Overwegende dat waar nu de belanghebbende in haar beroepschrift uitdrukkelijk heeft ontkend, dat het bewuste deposito-boek tot staving der aangifte moest dienen en evenzeer, dat hier verplichting tot het geven van inzage van dat boek bestond, omdat die inzage niet gevraagd werd tot staving van hare aangifte of van door haar gedane beweringen, maar om zich gegevens te verschaffen omtrent de inkomens van hare cliënten, de gegrondheid van dit verweer alsnog zal moeten worden nagegaan;

Overwegende dat nu uit hetgeen in de uitspraak van 2 Mei 1921 is medegedeeld omtrent de inhoud van het bedoelde deposito-boek, blijkt, dat men hier inderdaad te doen heeft met een boek waardoor de juistheid van de balans en dus indirect van de aangifte van belanghebbende kan worden gestaafd, maar dat omtrent de reden, waarom de accountant uit het deposito-boek aantekeningen wilde maken en belanghebbende dit niet wilde toelaten, alle licht ontbreekt;

dat de Raad van Beroep derhalve hieromtrent nog een nader onderzoek zal behooren in te stellen, waarop dan door hem zal moeten worden beslist of inderdaad belanghebbende niet volledig heeft voldaan aan de in artikel 42, 2de lid bedoelde verplichting;

Verklaart den Minister van Financiën niet-ontvankelijk in het beroep van cassatie, ingesteld tegen de uitspraak van den Raad van Beroep voor de Directe Belastingen te Alkmaar van 18 April 1921;

Vernietigt de uitspraak van dienzelfden Raad den 2den Mei 1921 in deze zaak geweest;

Wijst de zaak terug naar voormelden Raad, om met inachtneming van 's Hoogen Raads arrest verder te worden behandeld en beslist.

Gedaan bij de Heeren Jhr. De Savornin Lohman, President, Segers, Hesse, Visser en Ort, Raden, in bijzijn van den Griffier Jhr. Van Panhuys, en door den President uitgesproken ter Raadkamer van den zestienden November 1921.

(Geteekend): de Savornin Lohman.

" : F. van Panhuys.

Voor afschrift,
De Griffier van den Hoogen
Raad der Nederlanden,